

گردشگری مذهبی

(ماهیت و مفاهیم)

مؤلفان:

دکتر مبین نجف موسوی

عضو هیئت علمی دانشگاه ارومیه

مهدی عبدالله زادم

عضو باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان دانشگاه آزاد واحد مشهد

علی باقری کشکولی

دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه ریزی شهری

آرادکتاب

سرشناسه : موسوی، میرنجف، ۱۳۵۵ -
 عنوان و نام پدیدآور : گردشگری مذهبی (ماهیت و مفاهیم) مولفان میرنجف موسوی، مهدی عبدالله
 زاده، علی باقری کشکولی.
 مشخصات نشر : تهران: آراد کتاب.
 مشخصات ظاهری : ۲۹۲ ص.: مصور، جدول.
 شابک : 978-600-186-174-1
 موضوع : گردشگری—جنبه های مذهبی
 موضوع : مسافرت—آداب و رسوم
 شناسه افزوده : عبدالله زاده، مهدی.
 شناسه افزوده : باقری کشکولی، علی.
 رده بندی کنگره : ۱۳۹۳ ۸۴ / ۵ G1۵۶
 رده بندی دیویی : ۲۰۱/۹۹۱
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۶۶۵۵۲۹

گردشگری مذهبی (ماهیت و مفاهیم)

✓ تألیف: دکتر میرنجف موسوی، مهدی عبدالله زاده، علی باقری کشکولی
 ✓ نوبت چاپ: اول ۱۳۹۴
 ✓ چاپ و صحافی: مدیران
 ✓ ناشر: آراد کتاب
 ✓ تیراژ: ۵۰۰ جلد
 ✓ قیمت: ۱۷۵۰۰۰ ریال
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۸۶-۱۷۴-۱

حق چاپ برای ناشر محفوظ است. کلیه حقوق و حق چاپ متن، طرح روی جلد و عنوان کتاب با نگرش به قانون حمایت حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ برای انتشارات آراد کتاب محفوظ است و متخلفین تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

مرکز پخش:

آراد کتاب تلفن: ۶۶۴۸۲۲۲۶ - ۶۶۹۷۵۲۸۵ - ۰۹۱۲۳۰۶۲۴۵۸

خرید آنلاین از سایت: www.aradbook.com

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول: مذهب، گردشگری و گردشگری مذهبی ۸

- ۱-۱- مذهب ۱۳
- ۲-۱- ساختار مذهب ۱۵
- ۳-۱- مذهب و معنویت ۱۵
- ۴-۱- مذهب و معنا ۱۶
- ۵-۱- ماهیت گردشگری ۱۷
- ۶-۱- گردشگری، صنعتی قدرتمند و فعالیتی فرهنگی ۱۹
- ۷-۱- گردشگری و تعامل بین فرهنگی مذاهب ۲۱
- ۸-۱- گردشگری و شریعت ۲۵
- ۹-۱- گردشگری مذهبی ۲۶

فصل دوم: دیدگاه ها و نظریه های مذهبی و گردشگری مذهبی

- ۱-۲- مذهب و تقدس گرایی ۳۲
- ۲-۲- مذهب و مدرنیته ۳۴
- ۳-۲- ریشه اجتماعی پدیده زیارت در عصر معاصر ۳۶
- ۴-۲- مذهب و پست مدرنیته ۳۸
- ۵-۲- گردشگری مذهبی با توجه به مدرنیته، پست مدرنیته و جهان سکولار ۴۰
- ۶-۲- جهانی شدن و مذهب ۴۵
- ۷-۲- گردشگری مذهبی و توسعه پایدار ۴۸

فصل سوم: مذهب، اکولوژی و چشم انداز

۵۱	۱-۳- اکولوژی.....
۵۲	۲-۳- اکولوژی مذهبی.....
۵۳	۳-۳- اکولوژی و آیین‌های طبیعت.....
۵۴	۴-۳- تاریخچه نظریه آیین طبیعت.....
۵۵	۳-۴-۱- آیین‌های طبیعت با عنوان بدوی، پس‌رو یا خطرناک.....
۶۴	۳-۵- علم و آیین طبیعت.....
۶۶	۳-۶- طبیعت، مذهب و آینده.....
۶۷	۳-۷- چشم انداز.....
۶۸	۳-۸- چشم انداز مذهبی.....

فصل چهارم: مفاهیم گردشگری مذهبی

۷۲	۴-۱- معنویت و جستجو برای معنا.....
۷۵	۴-۲- مذهب، گردشگری و معنویت.....
۷۹	۴-۳- گردشگری و مذهب: تعاملات و توافقات.....
۸۱	۴-۴- گردشگری مذهبی، وقت آزاد و فراغت.....
۸۴	۴-۵- صنعت گردشگری مذهبی.....
۸۶	۴-۶- تأثیر زمینه‌های متفاوت فرهنگی بر توسعه گردشگری مذهبی.....
۸۸	۴-۷- گردشگری و فلسفه‌های معنوی (روحانی) مشرق زمین.....
۸۹	۴-۸- شهرهای مذهبی.....
۹۰	۴-۹- گردشگری مذهبی به عنوان موضوع مطالعه جغرافیایی فراغت.....
۹۱	۴-۱۰- ویژگی‌های گردشگری مذهبی.....
۹۳	۴-۱۱- گردشگری حلال.....
۹۳	۴-۱۲- انواع گردشگری مذهبی.....
۹۴	۴-۱۲-۱- گردشگری مذهبی از نظر طول مدت اقامت.....
۹۴	۴-۱۲-۲- گردشگری مذهبی از نظر انگیزه‌ها و اهداف سفر.....
۹۴	۴-۱۲-۳- گردشگری مذهبی از نظر میزان سازمان یافته بودن سفر.....
۹۵	۴-۱۳- خصوصیات گردشگران مذهبی.....
۹۶	۴-۱۴- خصوصیات و الگوی سفر گردشگران مذهبی.....

- ۹۸-۴-۱۵- کارکردهای گردشگری مذهبی.....
- ۱۰۰-۴-۱۶- ظرفیت‌های اقتصادی گردشگری مذهبی.....

فصل پنجم: جاذبه‌های گردشگری مذهبی

- ۱۰۴-۱-۵- جاذبه‌های گردشگری.....
- ۱۰۵-۲-۵- جاذبه‌های گردشگری مذهبی.....
- ۱۰۶-۱-۲-۵- اماکن مقدس.....
- ۱۱۰-۲-۲-۵- اماکن مذهبی.....
- ۱۱۱-۳-۲-۵- کلیساها.....
- ۱۱۶-۴-۲-۵- اشیای هنری عبادت.....
- ۱۱۹-۵-۲-۵- جشن برخی از قدیسان.....
- ۱۲۰-۶-۲-۵- نمونه‌های جاذبه‌های گردشگری مذهبی در ایران.....
- ۱۲۹-۳-۵- جاذبه‌های مذهبی، عرفان و تقاضا.....
- ۱۳۲-۴-۵- مدیریت جاذبه‌های گردشگری میراث مذهبی.....

فصل ششم: زیارت و گردشگری

- ۱۳۵-۱-۶- مفهوم زیارت.....
- ۱۳۹-۲-۶- تاریخچه سفرهای زیارتی در ادیان مختلف.....
- ۱۴۰-۳-۶- زیارتگاه.....
- ۱۴۱-۴-۶- تجربه زیارت.....
- ۱۴۲-۵-۶- ویژگی‌های مشترک زیارت در ادیان مختلف.....
- ۱۴۳-۶-۶- موضوعات مرتبط با زیارت و دیگر اشکال سفر.....
- ۱۵۲-۷-۶- زیارت و گردشگری مذهبی، دو اصالت وجود توأم.....
- ۱۵۶-۸-۶- تنوری زیارت و گردشگری: مغایرت‌ها و مسائل.....
- ۱۵۷-۹-۶- زیارت و گردشگری میراث.....
- ۱۶۰-۱۱-۶- اثرات اقتصادی و اجتماعی گردشگری زیارتی.....

فصل هفتم: گردشگری اخلاقی

۱-۷	اخلاق در گردشگری	۱۶۴
۲-۷	ضوابط اخلاقی جهانی در گردشگری	۱۶۷
۳-۷	اخلاق و گردشگری اخلاقی	۱۶۸
۴-۷	تعریف گردشگری اخلاقی	۱۶۹
۵-۷	تعریف گردشگر اخلاقی	۱۷۱
۶-۷	منشأ گردشگری اخلاقی	۱۷۲
۷-۷	گردشگری اخلاقی و گردشگران اخلاقی	۱۷۴
۸-۷	اخلاق زیست محیطی	۱۷۵
۹-۷	تکرانی اجتماعی اخلاق	۱۷۷
۱۰-۷	اخلاق توسعه	۱۷۹

فصل هشتم: گردشگری مذهبی در اسلام

۱-۸	گردشگری در فرهنگ اسلامی	۱۸۰
۲-۸	گردشگری در قرآن	۱۸۱
۳-۸	گردشگری در روایات	۱۸۶
۴-۸	اهداف گردشگری از دیدگاه آیات و روایات	۱۸۹
۵-۸	آداب سفر از نظر ائمه و بزرگان اسلام	۱۹۱
۶-۸	زیارت خانه خدا (حج)	۱۹۳
۷-۸	کعبه (خانه امن)	۱۹۷
۸-۸	زیارت حج در برابر دیدگاه غربی از زیارت	۲۰۰
۹-۸	جغرافیای زائران اسلامی	۲۰۲
۱۰-۸	ورود گردشگران به کشورهای اسلام	۲۰۳
۱۱-۸	گردشگری مذهبی در کشورهای اسلامی	۲۰۵
۱۲-۸	علت محدودیت گردشگری در کشورهای اسلامی	۲۰۸
۱۳-۸	اهمیت و نقش گردشگری مذهبی در ترکیه	۲۱۱
۱۴-۸	اماکن و آثار مذهبی در ایران	۲۱۴
۱۵-۸	ضرورت توسعه گردشگری مذهبی در ایران	۲۱۶

فصل نهم: گردشگری مذهبی در مسیحیت

- ۹-۱- آیین سفر و مسافرت در مسیحیت ۲۱۸
- ۹-۲- اماکن مقدس مسیحیان ۲۱۹
- ۹-۳- انگیزه‌های مسیحیان از مسافرت به اماکن مقدس ۲۲۲
- ۹-۴- اماکن مقدس به عنوان جاذبه گردشگری در آیین کاتولیک ۲۲۳
- ۹-۵- نگرش طرفداران نهضت پروتستان به زیارت اماکن مقدس ۲۲۵
- ۹-۶- گردشگری مذهبی در ایرلند ۲۲۵
- ۹-۷- گردشگری مذهبی در استرالیا ۲۲۸

فصل دهم: گردشگری مذهبی در یهودیت

- ۱۰-۱- گردشگری مذهبی یهودیان ۲۲۹
- ۱۰-۲- اماکن مقدس یهودیان ۲۳۰
- ۱۰-۳- قانون و دستورات کتاب مقدس در مورد سفر یهودیان ۲۳۴

فصل یازدهم: گردشگری مذهبی در آیین بودا

- ۱۱-۱- آیین بودا ۲۳۷
- ۱۱-۲- آیین بودا و گردشگری ۲۳۹
- ۱۱-۳- توسعه فرهنگ بودایی و گردشگری در تبت، چین ۲۴۴
- ۱۱-۴- توسعه گردشگری مذهبی در شرق چین ۲۴۶
- ۱۱-۵- منابع شاخص در گردشگری مذهبی چین ۲۴۹
- ۱۱-۵-۱- معماری مذهبی در چین ۲۴۹
- ۱۱-۵-۲- نقاشی، مجسمه‌سازی مذهبی در چین ۲۵۰

فصل دوازدهم: گردشگری مذهبی در آیین هندو

- ۱۲-۱- آیین هندو ۲۵۱
- ۱۲-۲- مقدسات هندوان ۲۵۲
- ۱۲-۲-۱- خدایان مقدس ۲۵۲
- ۱۲-۲-۲- رودخانه‌های مقدس ۲۵۳
- ۱۲-۳- گیاهان مقدس ۲۵۳

۲۵۴	۱۲-۲-۴- کوه‌های مقدس
۲۵۴	۱۲-۳- اعیاد و جشن‌های مذهبی هندوان
۲۵۵	۱۲-۴- سفرهای زیارتی به اماکن مقدس هندویی
۲۵۸	۱۲-۵- گردشگری مذهبی در هندوستان
۲۵۹	۱۲-۶- دیدگاه تاریخی گردشگری مذهبی در هند
۲۶۰	۱۲-۷- طراحی محصول گردشگری مذهبی در هندوستان
۲۶۱	۱۲-۸- طراحی محصول گردشگری مذهبی در شهرهای هندوستان
۲۶۱	۱۲-۸-۱- بَدَری نَاد
۲۶۲	۱۲-۸-۲- کِدَرنَاد
۲۶۲	۱۲-۸-۳- یاموناتری
۲۶۳	۱۲-۸-۴- گانگتری
۲۶۴	۱۲-۹- ملاحظات طراحی و توسعه محصولات گردشگری مذهبی
۲۷۰	منابع و مآخذ

www.ketab.ir

یکی از مهم‌ترین انگیزه‌های گردشگری در جهان، انگیزه مذهبی و زیارتی است. در واقع، گردشگران مذهبی، گردشگرانی فرهنگی هستند که برای زیارت اماکن، آثار، یادمان‌های مذهبی و انجام اعمال دینی، ترویج، آموزش آن و گذران اوقات فراغت خود در مراکز مذهبی جهان سفر می‌کنند. این گردشگری، به لحاظ ویژگی‌های ساختاری و کارکردی خاص خود توانسته است، خود را در متن گردشگری جهانی جای دهد. به طوری که حوزه نفوذ آن، همه نواحی جغرافیایی جهان را دربرمی‌گیرد. در جغرافیای گردشگری، مکان‌های مذهبی همواره قطب‌های جاذبه گردشگری بوده و هستند. از این رو، نمادهای مقدس، یا به عبارت دیگر، همان دین، در ایجاد تصویر انسان‌ها از جهان و مرتبط ساختن آن با روحیاتشان نقش مهمی بر عهده دارد. زیارتگاهها، نمادهای فرهنگی و مذهبی یک جامعه هستند که اطلاعات زیادی را در اختیار بازدیدکنندگان یک مکان قرار می‌دهند. افراد زیادی در سراسر دنیا مایل به بازدید از مکان‌های زیارتی و مقدس هستند. گردشگری مذهبی که ریشه در باورها و اعتقادات دینی - مذهبی دارد، به مفهوم تخصصی خود فراتر از وابستگی به زمان و اوقات فراغت، عامل مهم جغرافیای انسانی در شکل‌گیری مسافرت، ایجاد تمرکز و چشم‌انداز فرهنگی است. نظر به اینکه سفر به آسکارا ترکیبی از تجربه - های مذهبی و مسافرت هستند، می‌توان به آسانی همه بازدیدها از اماکن مذهبی را به عنوان جهانگردی مذهبی توصیف کرد.

می‌توان گفت، بناهای مذهبی و مکان‌های مقدس، دورنماهای بسیار جذاب از دین و مذهب هستند. در تاریخ، زیارت مذهبی مولد واقعی اقتصاد و عاملی برای توسعه خدمات و رفع نیازهای مربوط به این مناطق توصیف شده است. جاذبه‌های مذهبی، مساجد، زیارتگاهها، بقاع متبرکه هر سال تعداد زیادی از گردشگران را به سوی خود جذب می‌کنند. این امر فواید کالبدی فراوانی را در جامعه پذیرای گردشگران دارد. در واقع گردشگری مذهبی هم از لحاظ جنبه‌های اقتصادی جذب جهانگرد و هم از لحاظ اثرات تبلیغی و بازتاب گسترده بین‌المللی می‌تواند، نتایج بسیار مثبتی برای کشور میزبان دربرداشته باشد و در ادامه زمینه را برای شکل‌گیری انواع مختلف جهانگردی فراهم سازد. از آنجایی که ایده گردشگری مذهبی با استنباط انگیزه‌های گردشگر، ایجاد می‌گردد، اماکن و بقاع متبرکه مانند امامزاده‌ها، زیارتگاهها، مساجد و ... از عوامل انگیزشی

آن به شمار می‌رود و برخورداری از منابع و جاذبه‌های این چینی در پیدایش و توسعه این نوع گردشگری نقش اساسی را ایفا می‌کنند.

اگر نگاهی به تاریخ گذشته در زمینه سفرها و گردش‌های مذهبی داشته باشیم، به گردش‌های مذهبی چون مراسم مقدس یونانیان باستان در معابد آپلون و ...، سفرهای مصریان برای دیدار از فراعنه، ایرانیان باستان به معبد آناهیتا در کنگاور و نظایر آن برمی‌خوریم که هر یک به گونه‌ای، قدمت و رواج این شکل از گردشگری را در میان ملل مختلف نشان می‌دهند. می‌توان نتیجه گرفت، گردشگری مذهبی، در مناطق مختلف دنیا اهمیت زیادی دارد؛ مشهد، قم در ایران، لورد، فاطیما، مدجوگوریه در اروپا، مکه در عربستان سعودی، کومب‌ملا در هند و غیره. بسیاری از مقاصد گردشگری مذهبی به خاطر ابعاد و اشکال مختلفی که می‌تواند بیابد، فرصت‌های اقتصادی و اجتماعی را برای مناطقی که در آن اجرا می‌شود و جوامع محلی به همراه دارد. بنابراین، رواج سفرهای مذهبی نه تنها در افزایش سفر با انگیزه مذهبی به مکان‌های مقدس می‌توان مشاهده نمود، بلکه در عالم روحانی (عصر جدید) با سفر مذهبی نیز می‌توان دید.

در صنعت گردشگری مذهبی، مراکز پرستش و مراکز دینی جایگاه خاصی دارند. مرکز پرستش یک مکان با اهمیت زیاد برای اعترافات خاص مذهبی و سایر رویدادها می‌باشد که تعداد زیادی از زائران را جذب می‌نماید. در چنین مکان‌هایی معمولاً بناهای مقدس، تندیس کاری شده است، یا انسانی مقدس و معروف، معلم معنوی و زاهدی در آنجا زندگی کرده است، یا رویدادهای تاریخی و مذهبی در آنجا اتفاق افتاده است. مرکز مذهبی یک مفهوم گسترده‌تر نسبت به مرکز پرستش است. مرکز مذهبی، علاوه بر موضوع عبادت، مؤسسه‌های آموزشی یا سازمان‌های مذهبی را نیز شامل می‌شود.

در نتیجه، اعتقادات مذهبی، قوی‌ترین عامل جغرافیایی در ایجاد شهرهای مذهبی به شمار می‌روند. این قبیل شهرها، معمولاً در اطراف معابد و بقاع متبرکه به وجود می‌آیند و امر زیارت این اماکن متبرکه با توسعه حمل و نقل و تسهیل تردد، کم‌کم یک شهر را به وجود می‌آورد. در عربستان، مکه مکرمه و مدینه منوره، در عراق، کربلا و نجف، در هندوستان، بنارس و احمدآباد، در بریانی، شهر رانگون متعلق به بوداییان، در تایلند، شهر بانکوک، در تبت، شهر لاسا، در فلسطین اشغالی، شهر بیت المقدس، در ایتالیا، واتیکان و در اسپانیا، شهر سنت سباستین نمونه‌هایی از شهرهای مذهبی هستند. در ایران، مشهد مقدس، قم و شهر ری بهترین نمونه از شهرهای مذهبی هستند که نقش فرهنگی و اسلامی نیز دارند و در توسعه گردشگری مذهبی نقش بسیار زیادی دارند.

کتاب حاضر سعی بر آن دارد که ضمن بررسی و مطالعه مقوله گردشگری مذهبی از دیدگاههای مختلف و جدید، و بررسی جاذبه‌های گردشگری مذهبی در ایران و جهان، به ارائه اصول و مبانی آن بپردازد و از این رو می‌تواند راهنمای مناسبی برای دانشجویان کارشناسی، کارشناسی ارشد، پژوهشگران و محققان باشد که از دوازده فصل تشکیل شده است:

در فصل اول، مفهوم و ساختار مذهب، مذهب و معنویت، ماهیت گردشگری و تعامل میان فرهنگی مذاهب مورد بررسی قرار خواهد گرفت. در فصل دوم، به بررسی گردشگری مذهبی از دیدگاه تقدس‌گرایی، ریشه‌های اجتماعی پدیده زیارت، جهانی شدن و مذهب، مدرنیته، پست مدرنیته، جهان سکولار، مذهب و توسعه پایدار پرداخته خواهد شد. در فصل سوم، مفاهیم مذهب، اکولوژی و چشم‌انداز در چارچوب گردشگری مذهبی مورد بررسی قرار می‌گیرد. در فصل چهارم به بررسی مفاهیم گردشگری مذهبی پرداخته می‌شود. شامل معنویت و گردشگری، گردشگری و مذهب، صنعت گردشگری مذهبی، تأثیرات زمینه‌های فرهنگی بر توسعه گردشگری مذهبی، گردشگری و فلسفه‌های معنوی مشرق زمین، شهرهای مذهبی، ویژگی‌های گردشگری مذهبی، انواع گردشگری مذهبی، خصوصیات گردشگری مذهبی، کارکردهای گردشگری مذهبی و ظرفیت‌های اقتصادی گردشگری در فصل پنجم، جاذبه‌های گردشگری مذهبی شامل اماکن مقدس، امارت‌های مذهبی، اشیای هنری مربوط به عبادات، جشن برخی از قدیسان و مدیریت جاذبه‌های گردشگری میراث مذهبی بررسی خواهد شد. در فصل ششم به بررسی ماهیت زیارت و گردشگری خواهیم پرداخت. در این فصل به مطالعه مفهوم زیارت، تاریخچه سفرهای زیارتی در ادیان مختلف، زیارتگاهها، تجربه زیارت، ویژگی‌های مشترک زیارت در ادیان مختلف، موضوعات مرتبط با زیارت و دیگر اشکال سفر، دوگانه‌ی زائر و گردشگر، اقتصاد گردشگری مذهبی، اثرات منفی گردشگری بر محوطه‌ها - مراسم مذهبی، زیارت و گردشگری مذهبی، دو اصالت وجود توأم، تئوری زیارت و گردشگری: مغایرت‌ها و مسائل نقش‌های گردشگری زیارتی و اثرات اقتصادی و اجتماعی گردشگری زیارتی خواهیم پرداخت. در فصل هفتم ماهیت گردشگری اخلاقی شامل اخلاق در گردشگری، ضوابط اخلاقی جهانی در گردشگری، اخلاق و گردشگری اخلاقی، تعریف گردشگری اخلاقی، تعریف گردشگر اخلاقی، منشأ گردشگری اخلاقی، اخلاق زیست محیطی، نگرانی اجتماعی اخلاق و اخلاق توسعه مورد مطالعه قرار می‌گیرد. در فصل هشتم گردشگری مذهبی در اسلام مطالعه خواهد شد. در این فصل مفاهیمی چون گردشگری در فرهنگ اسلامی، گردشگری در قرآن، گردشگری در احادیث و روایات، اهداف گردشگری از دیدگاه آیات و روایات، آداب سفر از نظر ائمه و بزرگان اسلام،

زیارت خانه خدا (حج)، زیارت حج در برابر دیدگاه غربی از زیارت، جغرافیای زائران اسلامی، گردشگری مذهبی در کشورهای اسلامی، علت محدودیت گردشگری در کشورهای اسلامی، اهمیت و نقش گردشگری مذهبی در ترکیه، اماکن و آثار مذهبی در ایران و ضرورت توسعه گردشگری مذهبی در ایران مطالعه خواهد شد. در فصل نهم مفاهیم گردشگری مذهبی در آیین مسیحیت شامل اماکن مقدس مسیحیان، انگیزه مسیحیان از مسافرت به اماکن مقدس، اماکن مقدسه به عنوان جاذبه گردشگری، گردشگری مذهبی در ایرلند و استرالیا مورد بررسی قرار می‌گیرد. فصل دهم گردشگری مذهبی در آیین یهودیت را مورد مطالعه قرار می‌دهد. فصل یازدهم به مطالعه گردشگری مذهبی در آیین بودا اختصاص دارد. در این فصل، آیین بودا و گردشگری، توسعه فرهنگ بودایی و گردشگری در تبت، چین، توسعه گردشگری مذهبی در شرق چین و منابع شاخص در گردشگری مذهبی چین مورد بررسی قرار می‌گیرد و در فصل دوازدهم به بررسی گردشگری مذهبی در آیین هندو شامل مفاهیم آیین هندو، مقدسات هندوان، اعیاد و جشن‌های مذهبی هندوان، سفرهای مذهبی هندوان به اماکن مقدس، دیدگاه تاریخی گردشگری مذهبی در هندوستان و محصولات گردشگری مذهبی هندوستان می‌پردازد.

مؤلفان ادعا ندارند که مجموعه حاضر بی‌عیب و خالی از کاستی‌ها است. لذا از اساتید محترم تقاضا می‌شود، با انتقادات و پیشنهادات سازنده نویسندگان را در رفع کاستی‌ها و هرچه بهتر شدن مجموعه حاضر در چاپ‌های بعدی یاری فرمایند.